

PORADNIK PRAWNY Rzeczpospolitej prawo cywilne

Jak zabezpieczyć majątek w konkubinacie

Partner może żądać zwrotu nakładów

FORMALNOŚCI W Polsce nie można zarejestrować konkubinatu. Istnieją jednak regulacje, które pozwalają partnerom na zawarcie umowy zabezpieczającej ich prawa do majątku wspólnego.

K Konkubinatu (zwany również kohabitacją) to nieformalny związek dwóch osób pozostających we wspólnym pożyciu, które nie dokonują jego usankcjonowania w świetle prawa, tj. nie zawierają małżeństwa.

Sam związek pozamałżeński nie wywołuje żadnych skutków o charakterze prawnomajątkowym między osobami, które w nim pozostają. W konsekwencji żadna ze stron tego związku z chwilą zakończenia pożycia nie ma żadnych roszczeń do majątku, który stanowi własność drugiej strony i w warunkach małżeństwa zaliczony byłby do wspólności ustawowej. Sąd Naj-

wyższy stwierdził wprost, że do konkubinatu nie stosuje się prawnych regulacji zawartych w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym w zakresie dotyczącym stosunków majątkowych pomiędzy małżonkami. Wskazał jednak, że pożycie stron w związku pozamałżeńskim nie może być źródłem praw i obowiązków jednej z nich wobec drugiej, ale nie stoi na przeszkodzie powstaniu między nimi stosunków prawnomajątkowych.

Podstawa prawna stosunków majątkowych osób pozostających w związku pozamałżeńskim może wynikać z różnych tytułów. Wybór jednego z możliwych uregulowań może być uzależniony od okoliczności kon-

kretniej sprawy, a także od przedmiotu rozliczeń.

W orzecznictwie i nauce prawa przyjmuje się, że roszczenia jednego z konkubentów przeciwko drugiemu lub zakładzie pracy. Strony mogą także pozostawać w formalnym stosunku spółki cywilnej (np. w celu wspólnego prowadzenia gospodarstwa rolnego lub warsztatu rzemieślniczego). Mogą również w czasie trwania związku nabyć ze wspólnych środków, na zasadzie współwłasności, przedmioty i przysługujące do nich prawa majątkowe. Muszą przy tym wykazać wolę nabycia ich na zasa-

dach współwłasności w częściach ułamkowych, niezależnie od tego, czy czynności związanej bezpośrednio z nabyciem dokonał jeden z konkubentów, czy oboje.

Ostatecznie orzecznictwo i doktryna stanęły na stanowisku, że stosunki majątkowe między konkubentami podlegają ocenie przez pryzmat przepisów właściwych dla tych stosunków, a więc dotyczących świadczenia usług w gospodarstwie domowym lub zakładzie pracy, przepisów regulujących funkcjonowanie spółki cywilnej (np. wspólne prowadzenie działalności gospodarczej), dotyczących współwłasności czy bezpodstawnego wzbogacenia się. Nie ulega wątpliwości, że konku-

benci mogą zawierać różnego rodzaju umowy w zakresie prawa cywilnego, handlowego i gospodarczego.

Przepisy, o których mowa wyżej, powinny służyć partnerom nie tylko do oceny skutków majątkowych po rozpadzie konkubinatu, ale przede wszystkim determinować ich decyzje i działania w czasie trwania związku, w szczególności w okresie gromadzenia majątku, czyli dokonywania zakupu ruchomości i nieruchomości, wspólnego zaciągania kredytów i gromadzenia oszczędności czy też dokonywania inwestycji.

—Izabela Dittmayer-Sklepowicz,
advokat, kancelaria Dittmayer
i Wspólnicy